

1. ACHTERGROND EN UITGANGSPUNTEN	2
2. ONGANGSREGELS VAN DE GANTEL	3
3. ONGEWENST GEDRAG	4
3.1. Ongewenst gedrag van leerlingen	4
3.2. Ongewenst gedrag van leerkrachten	4
3.3. Ongewenst gedrag van ouders	5
3.4. Uitwerking van de gedragsregels	5
4. WAT TE DOEN BIJ GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG?	5
4.1. Stappenplan voor ongewenst gedrag van leerlingen	5
4.2. Ongewenst gedrag van leerkrachten	6
4.3. Ongewenst gedrag van ouders	7
4.4. Communicatie bij gedragsproblemen:	7
5. KLACHTENREGELING	8
6. BIJLAGEN	9
6.1. Definities	9
6.2. Gedragsprotocol	10
6.2.1. Seksuele intimidatie	10
6.2.2. Troosten en belonen	10
6.2.3. Toezicht in kleedruimten	10
6.2.4. Lichamelijke hulp	10
6.2.5. Persoonlijke contacten	10
6.2.6. Buitenschoolse activiteiten	10
6.2.7. Fysiek en psychisch geweld	11
6.2.8. Pesten	11
6.2.9. Discriminatie en racisme	11
6.2.10. Vandalisme en diefstal	11
6.2.11. Privacy	11
6.2.12. Genotsmiddelen	12

1. Achtergrond en uitgangspunten

Zoals we in onze visie op De Gantel hebben aangegeven streven wij ernaar om in de volle breedte op christelijke grondslag met elkaar om te gaan. Dat betekent dat wij veel belang hechten aan waarden als respect, hulpvaardigheid en een open communicatie. We willen duidelijke omgangsregels op school- en klassenniveau die door iedereen binnen de school worden nageleefd. Als team hebben we daarbij een voorbeeldfunctie en een rol in het op een positieve wijze aanspreken van leerlingen en ouders.

Ons pedagogisch klimaat wordt gekenmerkt door voorbeeldgedrag, positiviteit, veiligheid, respect voor elkaar en elkaars spullen, een levend pestprotocol, meer verantwoording voor leerlingen, blijvende aandacht voor communicatie.

Preventieve aanpak van het gedrag: Een goede grondhouding bij een ieder heeft een preventieve werking. Immers, met de juiste houding kunnen veel problemen voorkomen worden.

De volgende 4 uitgangspunten bepalen onze grondhouding, ook hier vanuit de gedachte: **“Jouw gedrag doet ertoe!”**

- a. Kies elke dag je houding
- b. Spelen is noodzakelijk (plezier in je werk)
- c. Maar de ander blij
- d. Zorg dat je er echt bij bent

De uitwerking van het bovenstaande leidt tot dit gedragsprotocol voor team, ouders en leerlingen met daarin opgenomen de schoolregels.

Het algemene uitgangspunt is: **‘Jouw gedrag doet ertoe!’**

De uitwerking hiervan is als volgt:

- a) Wij spreken een ander aan op het gedrag, niet op de persoon.
- b) Wij hebben respect voor elkaar en elkaars spullen.
- c) Wij zijn hulpvaardig.
- d) Wij hebben een positieve grondhouding.
- e) Wij communiceren open met elkaar.
- f) Wij hebben duidelijke regels op school.
- g) Onze regels worden nageleefd.
- h) De teamleden hebben een voorbeeldfunctie in het tonen van gewenst gedrag.
- i) De teamleden spreken elkaar, leerlingen en ouders aan op gewenst gedrag.
- j) Bij ons op school wordt pesten niet getolereerd.
- k) Bij ons op school voelen leerlingen, teamleden en ouders zich veilig.

2. Omgangsregels van De Gantel

Jouw gedrag doet ertoe!

- a) Iedereen hoort erbij
- b) Je let op je woorden en houdt je handen thuis
- c) Over problemen praten we
- d) We komen afspraken na
- e) We houden de school mooi en schoon
- f) We gaan netjes met ieders spullen om
- g) We zorgen dat iedereen rustig kan werken
- h) We luisteren naar elkaar
- i) We nemen elkaar serieus en melden problemen

3. Ongewenst gedrag

3.1. *Ongewenst gedrag van leerlingen*

Het omgaan met ongewenst of agressief gedrag van leerlingen behoort tot de verantwoordelijkheid van de leerkrachten en de directie.

Het gedrag van de leerling kan een reactie zijn op het gedrag van een kind, een ouder of een leerkracht omdat de vertrouwensrelatie tussen de leerling en betrokkene is verstoord. In het omgaan met ernstig ongewenst of agressief gedrag van leerlingen is het noodzakelijk om de grenzen van wat wij acceptabel vinden duidelijk te trekken.

Voorbeelden van duidelijk ongewenst gedrag zijn:

- handtastelijkheden jegens leerlingen, ouders en leerkrachten
- dreigen met fysiek geweld
- verbaal geweld
- ongepast aanspreken van andere kinderen waarbij de relatie "groot tegenover klein" is ingezet
- schelden/vloeken
- op negatieve wijze aanspreken van leerkrachten in het bijzijn van ouders of leerlingen.

3.2. *Ongewenst gedrag van leerkrachten*

Het omgaan met ongewenst of agressief gedrag van leerkrachten behoort tot de eindverantwoordelijkheid van de directie.

Het gedrag van de leerkracht kan een reactie zijn op het gedrag van een kind, een ouder of een collega omdat de vertrouwensrelatie tussen leerkracht en betrokkene is verstoord. In het omgaan met ernstig ongewenst of agressief gedrag van leerkrachten is het noodzakelijk om de grenzen van wat wij acceptabel vinden duidelijk te trekken.

Voorbeelden van duidelijk ongewenst gedrag zijn:

- handtastelijkheden jegens leerlingen, ouders en collega's
- dreigen met fysiek geweld
- verbaal geweld
- ongepast aanspreken van leerlingen, ouders en collega's
- schelden/vloeken
- op negatieve wijze en zonder afspraak aanspreken van collega's in het bijzijn van leerlingen, ouders of collega's.

3.3. Ongewenst gedrag van ouders

Het omgaan met ongewenst of agressief gedrag van ouders behoort tot de verantwoordelijkheid van de directie.

Het gedrag van de ouders kan een reactie zijn op de aanpak van het gedrag van hun kind, omdat de vertrouwensrelatie tussen ouder en school is verstoord, omdat de ouders niet akkoord gaan met een maatregel van de school of als reactie op het gedrag van andere kinderen naar hun eigen kind. Onder ongewenst gedrag kan ook worden verstaan het niet mee werken aan onderzoek in belang van het kind; het niet opvolgen van dringende adviezen of het niet overleggen van onderzoeksgegevens, waardoor het werken in de groep bemoeilijkt of belemmerd wordt.

In het omgaan met ernstig ongewenst of agressief gedrag van ouders is het noodzakelijk om de grenzen van wat wij acceptabel vinden duidelijk te trekken.

Voorbeelden van duidelijk ongewenst gedrag:

- handtastelijkheden jegens leerlingen, leerkrachten en andere ouders
- dreigen met fysiek geweld
- verbaal geweld
- ongepast aanspreken van andere kinderen waarbij de relatie "groot tegenover klein" is ingezet
- schelden/vloeken
- op negatieve wijze aanspreken van leerkrachten in het bijzijn van andere ouders of leerlingen.

3.4. Uitwerking van de gedragsregels

Zowel gedragsregels als eventuele extra groepsregels zijn zichtbaar in de klas opgehangen. We bieden alle regels tegelijk aan in het begin van het schooljaar en iedere groep kan een regel van de maand kiezen en deze ophangen op een zichtbare plaats in het lokaal.

4. Wat te doen bij grensoverschrijdend gedrag?

4.1. Stappenplan voor ongewenst gedrag van leerlingen

Algemeen:

De leerkracht beslist in overleg met een collega of een leerling grensoverschrijdend gedrag vertoont. Leerlingen met probleemgedrag of beginnend probleemgedrag kunnen veel tijd opeisen hetgeen ten koste gaat van sfeer, concentratie, werkhouding en effectieve onderwijstijd van de leerling. Het spreekt vanzelf dat ongewenst gedrag van leerlingen eerst in een gesprek met de leerling wordt besproken. Heeft dat onvoldoende resultaat, dan wordt onderstaand stappenplan gevolgd.

De aanpak voor leerlingen met een specifieke/structurele gedragsproblematiek wordt in overleg met de leerkracht en de Intern Begeleider apart vastgelegd. Ook in deze specifieke gevallen

wordt bekeken wat acceptabel is en wat niet. Voor de overige leerlingen werken we met het volgende protocol:

- Bij opzettelijk, herhaaldelijk, hinderlijk gedrag volgt na twee mondelinge waarschuwingen een time-out van maximaal 5 minuten. De leerkracht maakt hier in de zorgmanager een notitie van.
- - Wanneer er 3 time-outs voor éénzelfde leerling binnen twee weken plaatsvinden, volgt een verwijdering uit de groep. Bij verwijdering gaat de leerling direct naar het kantoor van de directeur/locatieleider. Deze spreekt met de leerling en stelt de ouders middels een telefoontje of een brief op de hoogte.
- Bij de tweede en volgende verwijdering moeten de ouders op school komen om het gedrag van hun kind te bespreken. Van dit gesprek en eventuele afspraken wordt weer een notitie gemaakt in de zorgmanager.
- Bij de 5^e verwijdering volgt een schorsing.
- Bij de 6^e verwijdering volgt er een verwijdering van de school. Er zal dan een andere school gevonden moeten worden.
- Bij wangedrag kan een onmiddellijke verwijdering plaatsvinden, zonder time outs. Met deze aanpak moet voor de leerlingen, ouders en leerkrachten duidelijk zijn welk gedrag niet geaccepteerd wordt.

Noodzakelijk bij het handhaven van deze afspraken is:

- een goede registratie van voorvallen
- de algemeen directeur als vertegenwoordiger van het bestuur in te lichten
- de rijksinspectie te informeren
- zo nodig de wijkagent te informeren
- zo nodig melding te doen bij leerplicht

Van ongewenst naar gewenst gedrag:

Als stap 2 van het stappenplan in werking is gegaan, is er geen sprake meer van een incident. Het gedrag van de leerling dient dan besproken te worden met de IB, en er moet een handelingsplan worden opgesteld (door leerkracht en IB) om het ongewenste gedrag om te vormen naar gewenst gedrag. Dit handelingsplan wordt opgenomen in de zorgmanager, en dient ondertekend te worden door de ouders.

4.2. Ongewenst gedrag van leerkrachten

Is de gedragsregel overschreden, dan volgt een gesprek met de directeur. Er kan door de directeur worden besloten tot:

- het geven van een waarschuwing aan de leerkracht
- het geven van een officiële waarschuwing aan de leerkracht
- de leerkracht tijdelijk op non-actief te zetten
- de leerkracht te verzoeken een andere school te zoeken.

Noodzakelijk bij het handhaven van deze afspraken is:

- een registratie van het voorval in het personeelsdossier
- de bovenschools manager als vertegenwoordiger van het bestuur in te lichten
- de algemeen directeur van de Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden in te lichten.

4.3. Ongewenst gedrag van ouders

Is de gedragsregel overschreden, dan kan, na een gesprek met de ouders worden besloten tot:

- het geven van een waarschuwing aan de ouders
- de ouders een "schoolverbod" te geven
- - het schorsen van de leerling
- de leerling te verwijderen
- de ouders te verzoeken een andere school voor hun kind te zoeken

Een schoolverbod houdt in dat ouders zonder toestemming van de directie niet op het terrein van de school mogen komen. Noodzakelijk bij het handhaven van deze afspraken is:

- een goede registratie van voorvallen
- de algemeen directeur als vertegenwoordiger van het bestuur in te lichten
- de rijksinspectie te informeren
- zo nodig de wijkagent te informeren
- zo nodig melding te doen bij leerplicht

4.4. Communicatie bij gedragsproblemen:

Klager	Klacht over	Wenden tot
Kinderen	ander kind andere leerkrachten ouder eigen leerkracht schoolse zaken machtsmisbruik seksuele intimidatie	leerkracht leerkracht leerkracht andere leerkrachten, directie, ouders leerkrachten, directie, OR, MR leerkrachten, directie, interne contactpersoon, externe vertrouwenspersoon
Ouders	ander kind leerkracht schoolse zaken locatiedirecteur directeur machtsmisbruik seksuele intimidatie	leerkracht of directie leerkracht, directie, MR leerkracht, directie, MR directeur bestuur leerkrachten, directie, interne contactpersoon, externe vertrouwenspersoon
Teamlid	kind ander teamlid directielid schoolse zaken	leerkracht of directie directie directielid, interne contactpersoon, externe vertrouwenspersoon directie

ouder
machtsmisbruik seksuele intimidatie

directie
directie, interne contactpersoon,
externe vertrouwenspersoon

5. Klachtenregeling

Overall waar gewerkt wordt ontstaan wel eens misverstanden of worden er fouten gemaakt, dus ook op De Gantel. Die misverstanden of fouten moeten natuurlijk wel uitgepraat en opgelost worden. Mocht betrokkene het gevoel krijgen niet serieus te worden genomen of er niet uit te komen, dan kan hij of zij de zaak bespreken met de directie of met de contactpersoon van de school.

De contactpersoon heeft tot taak de klacht aan te horen, door te verwijzen naar de directie of eventueel naar een andere instantie. De contactpersoon op onze school is Rita van Venetië. Mocht de kwestie na overleg met de directie voor betrokkene alsnog niet op een bevredigende wijze zijn opgelost, dan kan de klacht worden neergelegd bij de algemeen directeur van de Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden. Betrokkene kan ook contact opnemen met de vertrouwenspersoon.

Verder informatie over de klachtenregeling is opgenomen in de Schoolgids 2009-2010.

6. Bijlagen

6.1. Definities

De gedragsregels hebben betrekking op een aantal onderwerpen die nader toegelicht worden in afsprakenkaders en protocollen:

- **Agressie en geweld**

Hieronder verstaan we het pesten, psychisch of fysiek lastig vallen, bedreigen of aanvallen van anderen of het aanzetten daartoe. De uitwerking van de omgangsregels is te vinden in het Pestprotocol.

- **Discriminatie en racisme**

Onder discriminatie verstaan we het in welke vorm dan ook doen van of aanzetten tot uitspraken over, het verrichten van handelingen of het nemen van beslissingen over personen vanwege hun ras, godsdienst, geslacht, beperking, levensovertuiging, leeftijd en/of seksuele geaardheid dan wel het maken van enig onderscheid op basis van deze factoren.

- **Genotmiddelen**

Onder genotmiddelen worden verstaan: alcohol, drugs, tabak en andere geestverruimende en verdovende middelen.

- **Kledingvoorschriften**

Onder kledingvoorschriften worden verstaan die afspraken die binnen de Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden zijn vastgelegd met betrekking tot de kleding van leerlingen en personeel gelet op fatsoensnormen.

- **Privacy**

Onder privacy verstaan we het op zorgvuldige wijze omgaan met persoonlijke gegevens van leerlingen, ouders en personeel.

- **Schoolregels**

Onder schoolregels wordt verstaan: de schoolspecifieke afspraken en regels met betrekking tot het gedrag en omgang in de school.

- **Seksuele intimidatie**

Hieronder verstaan we ongewenste seksuele toenadering of het aanzetten daartoe in de vorm van verzoeken om seksuele gunsten of ander verbaal, non-verbaal of fysiek gedrag (waaronder het ongevraagd verzenden of bewust voor anderen zichtbaar raadplegen van pornografische afbeeldingen of teksten, onder meer via Internet).

Voor kinderen en medewerkers geldt tevens het Internetprotocol (zie verderop in dit protocol).

- **Vandalisme en diefstal**

Onder vandalisme verstaan we het met opzet vernielen, beschadigen of onbruikbaar maken van andermans bezittingen of het aanzetten daartoe.

Onder diefstal verstaan we het heimelijk wegnemen of zich onrechtmatig toe-eigenen van andermans bezittingen of het aanzetten daartoe.

- **Veiligheid**

Onder veiligheid wordt verstaan de preventieve maatregelen die de school heeft genomen om de fysieke veiligheid van leerlingen en personeel te waarborgen.

6.2. Gedragsprotocol

6.2.1. Seksuele intimidatie

1. Seksueel getinte opmerkingen en grof taalgebruik worden niet getolereerd en zoveel mogelijk gecorrigeerd.
2. Handtastelijkheden, die als vernederend kunnen worden ervaren door de ander worden niet getolereerd.
3. Het schoolteam zorgt ervoor, dat er binnen de school geen seksueel getinte affiches, tekeningen, artikelen e.d. worden gebruikt die de ander voorstellen als minderwaardig of als lustobject.

6.2.2. Troosten en belonen

1. Troosten bij verdriet kan op verbale en non-verbale wijze. Jonge kinderen worden hierbij wel eens op schoot genomen. Bij belonen kan een aai over de bol of een schouderklopje heel goed werken. Kinderen hebben het recht aan te geven wat zij prettig of niet prettig vinden. Dit recht dient te worden gerespecteerd.
2. Vanaf groep 4 worden leerlingen in principe niet meer op schoot genomen.

6.2.3. Toezicht in kleedruimten

1. Bij het omkleden houdt de groepsleiding toezicht met inachtneming van de algemeen geldende uitgangspunten.
2. Bij oudere leerlingen kleden de jongens en de meisjes zich afzonderlijk om en houdt de groepsleiding rekening met het ontwikkelende schaamtegevoel. Als het mogelijk is houdt mannelijke groepsleiding toezicht bij de jongens en vrouwelijke groepsleiding bij de meisjes. Wanneer dit niet mogelijk is zal de kleedruimte pas na enkele keren kloppen worden betreden om leerlingen in de gelegenheid te stellen zich redelijk aan te kleden.

6.2.4. Lichamelijke hulp

1. Op de school is in sommige gevallen hulp noodzakelijk bij het aan- en uitkleden en bij de toiletgang. Deze hulp wordt in principe geboden door de leerkracht of door een stagiaire die rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid van de leerkracht valt. Uiteraard mag de eigen ouder van het kind ook assisteren.
2. Bij alle lichamelijke hulp houdt de leerkracht rekening met zich ontwikkelend schaamtegevoel en verschillen in gevoelens bij leerlingen uit andere culturen.

6.2.5. Persoonlijke contacten

1. Nablijven van leerlingen, waardoor een één-op-één contact ontstaat komt op de school nauwelijks voor. Als dit toch voorkomt, blijft in principe de deur van de klas/ruimte open. En blijft zowel het teamlid alsmede de leerling "in het zicht."
2. Het uitnodigen van leerlingen thuis bij een teamlid, zowel als groep als individueel, gebeurt altijd in overleg en dus alleen met toestemming van de ouders.

6.2.6. Buitenschoolse activiteiten

1. Bij schoolkampen/werkweken bestaat de leiding uit mannelijke en vrouwelijke begeleiders. Tijdens buitenschoolse activiteiten gelden dezelfde principes als in de schoolsituatie. Bij de

oudere leerlingen slapen de jongens en meisjes in principe gescheiden. Wanneer dit door omstandigheden niet mogelijk is, wordt vooraf aan de ouders toestemming gevraagd om gemengd te slapen.

2. Gezien de specifieke situaties van schoolkamp/werkweek wordt er in de voorbereiding door de groepsleerkracht/kampleiding aandacht besteed aan de gedragsregels.

6.2.7. Fysiek en psychisch geweld

1. Op de school wordt iedere vorm van fysiek geweld of het aanzetten tot fysiek geweld, zowel door volwassenen als door leerlingen, zoveel mogelijk voorkomen en niet getolereerd.
2. Teamleden en leerlingen vallen een ander niet psychisch lastig en bedreigen een ander niet. Het op welke wijze dan ook misbruik maken van macht wordt niet geaccepteerd.

6.2.8. Pesten

1. Binnen de school zijn afspraken gemaakt mbt het pesten (uitwerken aan hand van schoolgids)

6.2.9. Discriminatie en racisme

1. De school accepteert geen discriminatie.
2. Op de school geven teamleden, ouders en leerlingen geen uiting aan racistische opvattingen.
3. De teamleden, ouders en leerlingen spreken een ander niet aan op uiterlijk of seksuele geaardheid.
4. De teamleden zien er op toe dat leerlingen en ouders (binnen de school) ten opzichte van medeleerlingen en hun ouders geen racistische of discriminerende houding aannemen in taal en gedrag.
5. De leden van het schoolteam nemen duidelijk afstand van racistisch of discriminerend gedrag van collega's, ouders en andere volwassenen binnen de school en maken dit ook kenbaar.

6.2.10. Vandalisme en diefstal

1. Leerlingen, teamleden en ouders hebben respect voor de persoonlijke eigendommen van een ander.
2. De school is niet aansprakelijk voor beschadiging of vermissing van persoonlijke eigendommen.
3. Leerlingen, teamleden en ouders gaan zorgvuldig en netjes om met de materialen en voorzieningen van de school.
4. Leerlingen, teamleden en ouders maken veilig gebruik van het gebouw, de voorzieningen, het meubilair en de gereedschappen en materialen en voorkomen beschadiging en/of onzorgvuldig gebruik.

6.2.11. Privacy

1. Het leerlingendossier is alleen toegankelijk voor de directie en leerkrachten van het kind. Voor begeleiders buiten de school is het dossier alleen met toestemming van de ouders beschikbaar. Deze toestemming moet altijd schriftelijk via een 'verklaring voor informatieoverdracht' door de ouders worden verleend.

2. Verslagen en rapportages uit het leerlingendossier worden alleen met toestemming van de ouders/verzorgers doorgegeven aan derden en uitsluitend dan wanneer het voor de verdere begeleiding van de leerling van belang is.
3. Ouders/verzorgers hebben het recht inzage te vragen in het dossier van hun kind. Zij doen dit op afspraak en in aanwezigheid van een lid van de directie of in aanwezigheid van een door de directie aangewezen persoon.
4. Gegevens of informatie die in strikt vertrouwen door ouders/verzorgers aan de leerkracht of de directie worden gemeld, worden niet met collega's besproken.
5. Gegevens, die bij regelgeving door instanties kunnen worden opgevraagd zonder medeweten van de leerling en/of de ouders/verzorgers en vallen onder het begrip privacy, worden met grootste terughoudendheid verstrekt. En alleen met toestemming van de directie.
6. De school respecteert het recht van ouders om privacy-gegevens niet beschikbaar te stellen aan de school of hulpverlenende instanties.
7. In geval van een melding van een vermoeden van kindermishandeling kan worden afgeweken van bepaalde privacy-regels.
8. Teamleden respecteren in formele en informele sfeer de privacy van ouders en leerlingen. Privacy-gevoelige informatie wordt alleen besproken voor zover dit relevant is bij de uitoefening van het werk.
9. In verslagen die niet specifiek een bepaalde leerling betreffen zoals notulen van teamvergaderingen of leerlingbesprekingen wordt de naam van de leerling niet vermeld, maar wordt volstaan met initialen.
10. In situaties waarbij ouders gescheiden zijn wordt, op verzoek, aan de nietmet- het-ouderlijk-gezag-belaste ouder alleen die informatie verschaft, die betrekking heeft op de leerprestaties en de ontwikkeling van de betreffende leerling; de met-het-ouderlijk-gezag-belaste ouder wordt door de leerkracht op de hoogte gesteld dat dit gebeurt.
11. Teamleden respecteren in formele en informele sfeer de privacy van collega's.
12. Informatie die in strikt vertrouwen door teamleden aan een collega wordt gemeld, wordt niet met anderen besproken.

6.2.12. Genotsmiddelen

1. Het gebruik of in bezit hebben van alle vormen van soft- en harddrugs is in en om de school verboden.
2. In het schoolgebouw en op het schoolplein geldt een rookverbod.
3. Teamleden die willen roken doen dit buiten het schoolgebouw. Zij kunnen dit in de pauzes doen en houden er rekening mee dat zij een voorbeeldfunctie naar de leerlingen hebben.
4. Ouders en andere bezoekers die onder invloed van alcohol of drugs de school bezoeken wordt de toegang geweigerd.
5. Na schooltijd is incidenteel en met mate gebruik van alcoholhoudende drank in de school toegestaan.